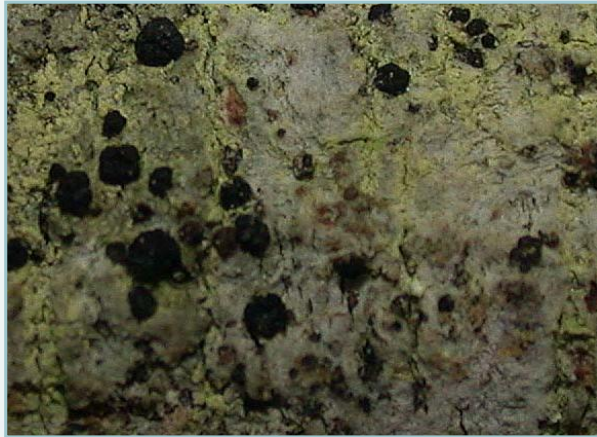

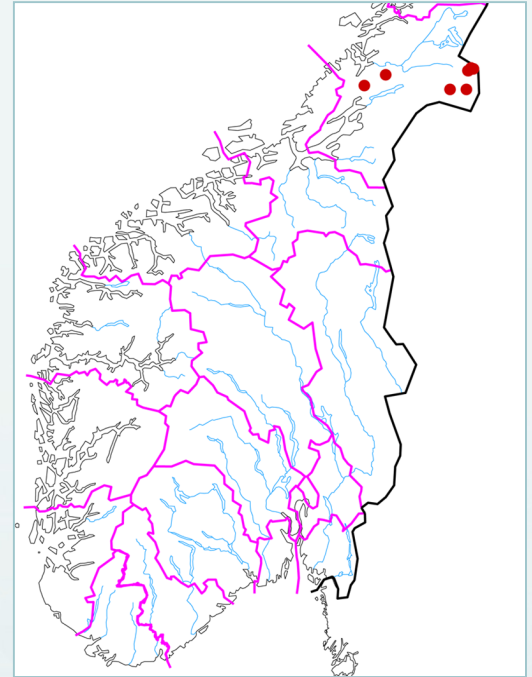

Taigabendellav *Bactrospora brodoi*

Rødlistet art

Taigabendellav er en liten grågrønn skorpelav med svarte fruktlegemer og nålforma mangesepterte sporer. Den er svært sjelden og vokser på døde kvister av saktevoksende skjørtegraner i gamle sumpskogar i Trøndelag. Hovedpopulasjonen er i Lierne kommune i Nord-Trøndelag.

Status
Kategori kritisk truet (CR) på Norsk rødliste for arter 2010.

Kjente forekomster av taigabendellav i Norge.

faktaark

Kjennetegn

Taigabendellav er en liten skorpelav med ganske tynt og glatt eller noe grynaktig grønt eller grågrønt tallus som inneholder alger av slekta *Trentepohlia*. I tørket tilstand er tallus gråhvitt. Fruktlegemene er svarte, ca 0,3 - 0,7 mm og inneholder nålforma, mangesepterte sporer som til forskjell fra granbendellav brytes opp i småbiter først etter at de har forlatt sporesekkene. Taigabendellav har to typer pyknidier. Hovedtypen er opp til 0,1 mm breie, svarte, kuleformete, delvis innsenka i tallus og lukka med unntak av en liten pore i spissen. Den andre typen er større, opp til 0,5 mm breie, og sprekker opp tidlig og blottstiller den hvite konidiemassen. På materiale uten fruktlegemer er dette det beste kjennetegnet.

Utbredelse

Taigabendellav er utbredt i den boreal sonen. Den er opprinnelig beskrevet fra Fundy National Park i New Brunswick, Canada. Ellers i Nord-Amerika er den bare kjent fra Newfoundland. I Europa er arten bare kjent fra Fennoskandia inklusive russisk Karelen. Arten er ikke observert i Finland i nyere tid og de svenske forekomstene er alle nær opp til norskegrensa mot Trøndelag. Den norske utbredelsen er konsentrert til Lierne kommune og med enkeltfunn i Namdalseid og Overhalla samt et noe usikkert funn fra Selbu i Sør-Trøndelag.

Biologi

Taigabendellav vokser på døde, mer eller mindre avbarka kvister av kvistrike, saktevoksende grantrær i sumpskogar langs bekkedrag. Den tilhører slik sett et lavelement som foretrekker tørr bark beskyttet mot direkte regn av en velutvikla

krone som drenerer bort regnvatnet. Slike kvister er populære som opptenningsved for friluftsfolk som derfor kan være en trusselfaktor. Assosiert på vertstrærne for taigabendellav vokser ofte andre rødlistede lavarter som ulike knappenåslaver og gubbeskjegg med flere. Reproduksjonen skjer enten kjønnnet ved produksjon av sekksporer i fruktlegemene eller ukjønnnet ved produksjon av konidier i pyknidiene. Det kan også tenkes at små gryn fra tallus kan fungere som vegetative diasporer.

Bestandsstatus

Populasjonsstørrelse for en såvidt liten art som taigabendellav er vanskelig å estimere og det kan tenkes at mørketallet er større enn antatt. Habitatet for arten i naturskogtilstand er imidlertid ikke vanlig og i tilbakegang. Noenlunde gode registreringer av delpopulasjoner finnes bare fra Storbekken i Lierne hvor arten er observert flere steder på til sammen minst 10 trær i gammel gransumpskog. Bestanden her virker stabil. I de øvrige lokalitetene er bestandsstatus uklar.

Referanser

Egea, J. M. & Torrente, P. 1993. The lichen genus *Bactrospora*. *Lichenologist* 25: 211-255.

Holien, H. 1998. Three lichen species new to Norway. *Graphis Scripta* 9: 55-58.

Nordin, A. 1996. *Bactrospora brodoi* in Sweden and Finland. *Lichenologist* 28: 287-290.

Lenker

<http://www.nhm.uio.no/lav/web/index.html>